

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

СОЦІОКУЛЬТУРНА МЕДІАЦІЯ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна робота»

Спеціальність 110 Соціальна робота та консультування

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціокультурна медіація
Викладач (і)	Протас О. Л.
Контактний телефон викладача	(0342) 57-00-05
E-mail викладача	oksana.protas@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно розкладу

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес медіації в соціокультурному середовищі, основні форми, принципи та методи медіації.

Курс зорієнтований на формування у здобувачів вищої освіти розуміння сутності процедури медіації та шляхів врегулювання конфлікту у професійній діяльності, знань етичних та правових аспектів медіації у соціокультурному середовищі.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є – формування у здобувачів вищої освіти знань про процедуру медіації, принципи, форми та методи медіації у професійній діяльності майбутнього соціального працівника.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- формування у здобувачів вищої освіти уявлень про соціокультурну медіацію як ефективний інструмент врегулювання конфліктів в соціокультурному середовищі;
- ознайомлення студентів з моделями та принципами медіації з різними групами населення; етичними, соціально-правовими аспектами медіації; основними підходами до надання послуги медіації у ситуаціях соціальної напруженості;
- формування у студентів практичних навичок надання послуги медіації в різних сферах суспільного життя.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ІК- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-8. Навички використання інформаційних комунікаційних технологій.

ЗК-11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми у професійній діяльності
ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності:

СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів

СК-3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та фахівців територіальних громад.

СК-8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами.

СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації осіб у сучасному суспільстві.

СК-15. Здатність взаємодіяти з особами/сім'ями, представниками різних професійних груп та громад.

СК-20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Програмні результати навчання

РН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

РН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

РН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з особами та сім'ями, іншими фахівцями на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів фахової діяльності.

РН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання, в тому числі на етапі раннього втручання.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18

самостійна робота	60
-------------------	----

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	Соціальна робота та консультування	II	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Поняття медіації в сучасному соціокультурному середовищі	2	2	6
Тема 2. Медіація як спосіб урегулювання конфліктів. Стратегії поведінки в конфлікті.	2	2	6
Тема 3. Законодавче забезпечення діяльності медіатора у соціальній сфері. Етичні принципи діяльності медіатора		2	6
Тема 4. Суб'єкти надання і отримання соціальних послуг медіації		2	6
Тема 5. Процедура медіації. Роль посередника у переговорах.	2	2	6
Тема 6. Сімейна медіація в Україні		2	6
Тема 7. Шкільна медіація	2	2	8
Тема 8. Медіація у професійних відносинах	2	2	8
Тема 9. Медіація у громаді	2	2	8
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
	Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
	Семінарське/практичне заняття	45
	Самостійна робота	10
	Контрольна робота	45
	Максимальна кількість балів	100
Вимоги до письмових робіт	Контрольні роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі дистанційного навчання d-learn. Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. Неприпустимі плагіат та списування. Завдання, здані із запізненням без поважної причини оцінюються за шкалою, нижчою на 1 рівень.	
Семінарські заняття	Поточний контроль здійснюється через усне та письмове опитування з тем, передбачених для семінарських\практичних занять. Також здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики. Оцінювання знань на семінарських\практичних заняттях проводиться за 100 бальною шкалою. Максимальна оцінка за семінарські\практичні заняття – 45 балів.	
Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/05/poriadokorganizatsii-ta-provedenniaotsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoiosvity.pdf Виконання 50 % завдань. Вчасно виконано самостійну роботу та написана контрольна робота.	
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік.	

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Академічна доброчесність. Викладання курсу та взаємодія із студентом

ґрунтуються на політиці академічної доброчесності що ґрунтується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <http://surl.li/omcveh>
Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» <http://surl.li/ypfkxt>

Неформальна освіта:

Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Нормативно-правова база

1. Конституція України : База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Закон України від 18.12.2018 № 2657–VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)». База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text>
4. Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX «Про медіацію». База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>

Основна

1. Дубич К. Вступ до соціальної допомоги: навч. посібник Київ: ВД "Слово", 2015. 224 с.
2. Капська, А. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей : навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2012. 232 с.
3. Кодекс етики медіатора. URL: http://ukrmediation.com.ua/ua/about_center/mediator_code_of_ethics/
4. Лeko Б., Чуйко Г. Медіація : підручник. Чернівці : Книги – ХХІ, 2014. 520 с.
5. Максимова Н. Соціальна робота з сім'єю: навч. пос. Київ: ВПЦ «Київ.ун-т», 2015. 51 с.

Додаткова

1. Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе. Базові навички медіації однолітків. Навчально-методичний посібник. / Андрєєнкова В., Левченко К., Матвійчук М., Дацко О. Київ ФОП Нічога С.О. 2020. 200 с
2. Все про соціальну роботу : навчальний енциклопедичний словник-довідник Львів : Новий Світ-2000, 2012.
3. Ємельяненко Л. Конфліктологія : навч. посіб / За заг. ред. В. Петюха, Л. Торгової. Київ : КНЕУ, 2013. 315 с.
4. Заверико Н. Медіація як технологія розв'язання конфліктів серед підлітків: вітчизняний та зарубіжний досвід. Соціальна педагогіка : теорія та практика. 2012. №2. С. 28–33.
5. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник / Є. Тихомирова, С. Постоловський. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 240 с.
6. Конфліктологія та медіація: навчальний посібник / В. Докаш. Чернівці, Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2021. 249 с.
7. Коростіль М. Медіація як спосіб вирішення конфлікту. Впровадження в освітній простір відновних практик. Психологічна культура вчителя в контексті викликів сучасності : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Тернопіль, 5-6 квітня 2017 р.) / укладачі : В.Кавецький, А.Вихрущ, О.Жизномірска, Т.Дідух. Тернопіль : СМП «Тайп», 2017. С. 146–150.
8. Мазаракі Н. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ: Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 с.
9. Протас О. Медіація як технологія соціального супроводу дітей, які перебувають в складних життєвих обставинах. *Збірник наукових праць «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»*. Випуск № 52, 2022. С. 178-183.
10. Рахліс В., Павленко О. Переговори і медіація: підручник для підготовки професійного переговорника. Дніпро ТОВ «Дріант», видання 2-е перероблене, 2021. 344 с.

Викладач
професор кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи

Оксана ПРОТАС